

Investeringar

Riktlinjer

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	1
2. Roll- och ansvarsfördelning	1
3. Grundregler för vad som är en investering	3
3.1 Lagstiftning och normgivning.....	3
3.2 Definition av anläggningstillgång.....	3
3.3 Vad är en investering?	4
3.4 Reparation och underhåll	4
4. Redovisning och värdering.....	4
4.1 Anskaffningsvärde	4
4.1.1 Materiell anläggningstillgång	5
4.1.2 Immateriell anläggningstillgång	5
4.2 Tidpunkt för redovisning av anläggningstillgång.....	6
4.3 Avskrivningar	6
4.3.1 Komponentavskrivning.....	6
4.4 Nedskrivning	7
4.5 Utrangering och avyttring	7
4.6 Uppskrivning.....	7
4.7 Ändring av avskrivningsplan.....	7
4.8 Investeringsinkomster.....	8
4.9 Internränta	8
5. Anslagstyp.....	8
6. Investeringsprocess	8
6.1 Behov/Initiativ.....	8
6.2 Utredning/Planering.....	8
6.3 Beslut/Avslag.....	9
6.4 Genomförande.....	10
6.4.1 Projektering och upphandling	10
6.4.2 Budgetering av investeringsprojekt.....	10
6.5 Uppföljning/Slutredovisning.....	10
6.5.1 Uppföljning under året	10
6.5.2 Uppföljning till bokslutet	10
6.5.3 Slutredovisning	11
6.5.4 Överföring av investeringsmedel mellan budgetår	11

Diarienummer: KLK 2018/59

Fastställt den: 2018-03-26

Fastställt av: Kommunfullmäktige § 39/ 2018-03-26

För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige

För uppföljning ansvarar: Kommunfullmäktige

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder

Giltighetsperiod: 2018-05-01--tills vidare

Kommunal författningssamling: G 16

Antagen: Kommunfullmäktige § 39/2018-03-26

1. Inledning

Dessa riktlinjer anger ramarna för hur investeringar ska hanteras i kommunen. Riktlinjerna omfattar både investeringar som klassificeras som immateriella anläggningstillgångar och som materiella anläggningstillgångar. Tillsammans med dessa riktlinjer gäller lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer och idéskrifter utgivna av Rådet för kommunal redovisning.

Investeringsverksamheten i kommunen är omfattande och en investering påverkar ekonomin under en längre tid. Det är därför väsentligt att det är ”rätt” investeringar som genomförs, att de bygger på bra beslutsunderlag, att beslutsprocessen är tydlig samt att processerna är effektiva.

1.1 Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa en funktionell och effektiv hantering av investeringar för att få ett effektivt resursutnyttjande och en rättvisande redovisning. Målsättningen är att förtydliga beslutsprocessen, roll- och ansvarsfördelningen samt hur redovisning av investeringar ska ske.

2. Roll- och ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer årligen en investeringsbudget för det kommande verksamhetsåret samt en investeringsplan för de tre följande åren. I samband med detta fastställs även anslagstyp.

Kommunfullmäktige beslutar om överföring av investeringsmedel mellan budgetår. I samband med detta fastställs även anslagstyp.

För akuta investeringar som inte gått att förutse vid upprättandet av kommunstyrelsens och respektive nämnds investeringsplan ska kommunfullmäktige tillse att det varje år budgeteras ett anslag till kommunstyrelsens förfogande. Kommunstyrelsen beslutar även om anslagstyp i samband med omDispositioneringen av kommunstyrelsens oförutsedda investeringar.

Kommunfullmäktige fastställer dessa riktlinjer för investeringar vilka reglerar beslutsprocessen, roll- och ansvarsfördelningen samt hur redovisning av investeringar ska ske.

Kommunstyrelse och nämnder

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att kompetens finns inom respektive förvaltning så att dessa riktlinjer följs.

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ska årligen utarbeta en investeringsplan för den kommande fyraårsperioden i enlighet med anvisningarna i dessa riktlinjer.

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att investeringarna genomförs inom givna budgetramar. De ansvarar också för att det finns utrymme inom driftbudgeten för ökade kapitalkostnader och övriga driftkostnader till följd av investeringar med anslagstyp 2.

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att samtliga investeringar följs upp och återspeglaras i samband med ordinarie ekonomiska uppföljningar enligt anvisningar för uppföljning.

Varje nämnd samt förvaltningar under kommunstyrelsen ansvarar för att slutredovisning görs enligt anvisningar i dessa riktlinjer. Nämnden ska godkänna slutredovisningen innan den skickas till kommunstyrelsen.

Tekniska nämnden

Fastighetsinvesteringar

Tekniska nämnden ansvarar för att i enlighet med anvisningarna i dessa riktlinjer årligen utarbeta en investeringsplan för den kommande fyraårsperioden avseende investeringar i fastigheter (lokalbehov). Tekniska nämnden ansvarar för att samordna lokalförsörjningsprocessen med den kommunövergripande investeringsprocessen som beskrivs i avsnitt 6.

Trafikinvesteringar i samband med fastighetsinvesteringar

Tekniska nämnden ansvarar för att eventuella trafikåtgärder som behövs vid planerade investeringar i fastigheter (lokalbehov) kommer med i nämndens investeringsplan för den kommande fyraårsperioden.

IT-investeringar i samband med fastighetsinvesteringar

Tekniska nämnden ansvarar för att grundläggande standard för IT-infrastruktur räknas in i fastighetsprojekt¹ och kommer med i investeringsplanen avseende investeringar i fastigheter (lokalbehov) för den kommande fyraårsperioden. Tekniska nämnden ansvarar för att IT-chefen årligen informeras om aktuella fastighetsprojekt för den kommande fyraårsperioden. Detta ska ske i god tid innan IT-chefen ska lämna in sin investeringsplan till ekonomiavdelningen.

Verksamhetsinventarier i samband med fastighetsinvesteringar

Tekniska nämnden ansvarar för att informera berörd nämnd kring planeringen av när verksamhetsinventarier ska tas med i investeringsplanen för berörd nämnd eller förvaltning under kommunstyrelsen. Detta ska ske i god tid innan berörd nämnd eller förvaltning under kommunstyrelsen ska lämna in sin investeringsplan till ekonomiavdelningen.

Säkerhetsrelaterade investeringar i samband med fastighetsinvesteringar

Tekniska nämnden ansvarar för att grundläggande standard för säkerhet räknas in i fastighetsprojekt¹ och kommer med i investeringsplanen avseende investeringar i fastigheter (lokalbehov) för den kommande fyraårsperioden. Tekniska nämnden ansvarar för att säkerhetschefen årligen informeras om aktuella fastighetsprojekt för den kommande fyraårsperioden. Detta ska ske i god tid innan säkerhetschefen ska lämna in sin investeringsplan till ekonomiavdelningen.

IT-chef

IT-relaterade investeringar

IT-chefen ansvarar för att i enlighet med anvisningarna i dessa riktlinjer årligen utarbeta en investeringsplan för den kommande fyraårsperioden avseende kommunövergripande IT-investeringar². IT-chefen har ansvaret för att i samråd med nämnderna ta fram denna investeringsplan som ska föredras för IT-styrgrupp för yttrande innan inlämning. IT-investeringarna ska ingå i kommunledningskontorets investeringsplan.

¹ Med fastighetsprojekt avses investeringar kopplade till ny-, till- eller ombyggnation.

² Med kommunövergripande IT-investeringar avses dels investeringar i central infrastruktur som är en förutsättning för leverans av IT-tjänster inom kommunen och dels investeringar som avser inköp av IT-utrustning för leverans ur kommunens tjänstekatalog.

Säkerhetschef

Säkerhetsrelaterade investeringar

Säkerhetschefen ansvarar för att i enlighet med anvisningarna i dessa riktlinjer årligen utarbeta en investeringsplan för den kommande fyraårsperioden avseende kommunövergripande säkerhetsinvesteringar. Säkerhetschefen har ansvaret för att i samråd med nämnderna ta fram denna investeringsplan. Säkerhetsinvesteringarna ska ingå i kommunledningskontorets investeringsplan.

Omdisponeringar samt tilläggsanslag

Vem som har rätt att besluta om omdisponeringar mellan investeringsprojekt samt eventuella tilläggsanslag under året regleras i ekonomistyrprinciperna som kommunfullmäktige fastställer i samband med beslut om budget och flerårsplan. Vid beslut om omdisponeringar samt eventuella tilläggsanslag avgörs anslagstypen i den instans som beslutar om omdisponeringen eller tilläggsanslaget.

3. Grundregler för vad som är en investering

3.1 Lagstiftning och normgivning

Redovisning av anläggningstillgångar regleras i Lag om kommunal redovisning (SFS, 1997:614), 6 kap. 1-6 §§. I lagen definieras vad som är anläggningstillgång respektive omsättningstillgång (7 §), hur anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar ska fastställas, hur avskrivningar ska beräknas och hur nedskrivning av anläggningstillgångar ska ske. I lagen anges också hur bidrag till statlig infrastruktur ska redovisas (5 kap. 7 §). Ytterligare vägledning ges i rekommendationerna utgivna av Rådet för kommunal redovisning, RKR, vilka finns att hämta på www.rkr.se:

- Nr. 11.4 Materiella anläggningstillgångar
- Nr. 12.1 Redovisning av immateriella tillgångar
- Nr. 6.2 Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar
- Nr. 18 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar
- Nr. 19 Nedskrivningar
- Idéskrift om avskrivningar

3.2 Definition av anläggningstillgång

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. Med stadigvarande menas en period på minst tre år och i de flesta fall betydligt längre än så. Anläggningstillgångar delas in i tre underkategorier, immateriella anläggningstillgångar, materiella anläggningstillgångar och finansiella anläggningstillgångar.

Immateriella anläggningstillgångar är icke-fysiska tillgångar med ett bestående värde vars nyttjandeperiod anses vara högst fem år. Rådet för kommunal redovisning gör bedömningen att en längre nyttjandeperiod kan förekomma, vilket därmed kan medföra en längre avskrivningstid än fem år. Den förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar, antingen i form av intäkter eller som kostnadsbesparingar. Det är en resurs över vilken kommunen eller landstinget har kontroll vilket innebär förmåga att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer kommunen eller landstinget till del och att andras förmåga att få del av dessa fördelar kan begränsas, har uppkommit till följd av inträffade händelser. Det innebär att en utgift som enbart ger upphov till ökad servicepotential inte ska redovisas som en immateriell tillgång.

Materiella anläggningstillgångar är fysiska tillgångar som till exempel maskiner, inventarier, byggnader och mark.

Finansiella anläggningstillgångar är långsiktiga placeringar såsom aktier, fordringar och värdepapper. Finansiella tillgångar skrivs inte av.

3.3 Vad är en investering?

Med investering menas anskaffning eller standardförbättring av tillgångar som är avsedda att stadigvarande nyttjas i verksamheten eller avsedda för uthyrning. Det kan exempelvis vara inventarier, maskiner, större anläggningar eller fastigheter samt viktiga delar/komponenter i anläggnings-tillgångar som kan behöva ersättas. Det är avsikten med innehavet som ska styra klassificeringen. Eftersom avsikten med innehavet är styrande i första hand vad gäller klassificeringen gäller att tillgång som är till försäljning eller ska omsättas under de närmaste åren klassificeras som omsättningstillgång oavsett nyttjandeperiod och anskaffningsvärde.

I Hässleholms kommun gäller att anskaffningsvärdet ska överstiga ett värde om minst ett ½ prisbasbelopp (exklusive moms) samt ha en nyttjandeperiod om minst tre år. Beloppsgränsen gäller även vid:

- **Samlade och samtida inköp av flera likartade inventarier.** Ett exempel på detta kan vara ett samtida inköp av ett antal likartade cyklar till flera olika förskolor. Likartade kan ses som olika modeller på cyklar.
- **Samlade och samtida inköp av inventarier med ett naturligt samband.** Ett exempel på detta kan vara inköp av klassrumsmöbler till ett antal klassrum inom grundskolan.

Vid utbyte och återställning till ursprungligt skick av komponenter i anläggningstillgångar så ska värdet överstiga 100 000 kronor per åtgärd för att klassas som investering.

3.4 Reparation och underhåll

Åtgärder som syftar till att vidmakthålla eller återställa en anläggnings tekniska och funktionella status är att betrakta som reparation och underhåll och utgör därmed en driftkostnad som bokförs det år som åtgärden utförs. Detta ska dock inte förväxlas med komponenter i en anläggningstillgång. Det finns särskilda regler för hur komponentavskrivning ska hanteras (se punkt 4.3.1).

4. Redovisning och värdering

4.1 Anskaffningsvärde

Huvudregel vid värdering av anläggningstillgångar är att de ska tas upp till belopp motsvarande utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning. I anskaffningsvärdet för en förvärvad tillgång ska räknas in, utöver inköpspriset, utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Indirekta kostnader som administration och projektering ska ingå i anskaffningsvärdet om de är direkt hänförliga till anskaffningen.

4.1.1 Materiell anläggningstillgång

Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång utgörs av inköpspris och kostnader för att få tillgången på plats och i skick för att nyttjas för sitt ändamål. Som exempel på vad som förutom inköpspriset ska ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång kan nämnas utgifter för:

- iordningställande av plats eller område för installation,
- leverans och hantering,
- installation,
- konsulttjänster såsom arkitekt-, ingenjör- och juristtjänster,
- lagfart.

Som exempel på vad som *inte* ska ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång kan nämnas;

- administrationskostnader och andra allmänna omkostnader om de inte är direkt hänförliga till anskaffningen,
- utgifter för provkörning och intrimning eller
- andra löpande driftsförluster som uppstår i ett inledningsskede innan anläggningen når planerad driftsnivå.

4.1.2 Immateriell anläggningstillgång

En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. En anskaffad immateriell tillgång ska värderas till sitt anskaffningsvärde första gången den tas upp i balansräkningen.

En immateriell tillgång;

- förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar, antingen i form av intäkter eller som kostnadsbesparingar,
- är en resurs över vilken kommunen har kontroll vilket innebär förmåga att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer kommunen till del och att andras förmåga att få del av dessa fördelar kan begränsas,
- har uppkommit till följd av inträffade händelser.

Det innebär att en utgift som enbart ger upphov till ökad servicepotential inte ska redovisas som en immateriell tillgång.

Anskaffningsvärdet för en internt upparbetad immateriell tillgång är summan av de utgifter som uppkommer från och med den tidpunkt då tillgången först uppfyller kriterierna för att klassificeras som immateriell tillgång. Utgifter som en gång kostnadsförts i årsredovisningen får inte tas upp som immateriell tillgång. En utgift som uppstår genom utveckling, eller i utvecklingsfasen av ett internt projekt, ska tas upp som immateriell tillgång i balansräkningen endast om det kan visas att samtliga nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella tillgången så att den kan användas eller säljas
- avsikten är att färdigställa den immateriella tillgången och använda eller sälja den

- kommunen eller landstingen har förutsättningar att använda eller sälja den immateriella tillgången,
- det kan visas att den immateriella tillgången kommer att generera troliga framtida ekonomiska fördelar,
- det går att på ett tillförlitligt sätt beräkna de utgifter som är hänförliga till den immateriella tillgången under dess utveckling.

Utgifter för forskning, eller för forskningsfasen i ett projekt, får inte redovisas i balansräkningen. De ska kostnadsföras när de uppkommer. Exempel på forskningsverksamhet är:

- Verksamhet som syftar till att få fram ny kunskap,
- Sökandet efter alternativa processer, system eller tjänster.

4.2 Tidpunkt för redovisning av anläggningstillgång

En anläggningstillgång ska redovisas som tillgång i balansräkningen när;

- det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller den servicepotential som har samband med innehavet kommer kommunen till del och
- anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

4.3 Avskrivningar

Avskrivningar används i redovisningen för att fördela utgiften för en tillgång över tillgångens nyttjandeperiod. Motivet är att ge en rättvisande bild av kommunens förbrukning för respektive redovisningsperiod. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med en linjär avskrivning och efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningen ska göras från den tidpunkt tillgången ianspråkas. Det innebär att första avskrivningen görs månaden efter det att anläggningstillgången tagits i bruk.

För tillgångar med ett bestående värde görs ingen avskrivning. Exempel på sådana tillgångar är mark och viss typ av konst. Mark förutsätts ha en obegränsad nyttjandeperiod och ett bestående värde. Om en fastighet förvärvats genom inköp och består av både mark och byggnad fördelas inköpsvärdet på mark och byggnad genom proportionering utifrån ex. taxeringsvärdet, ortspris eller råmarkspris. Även lagfartskostnad ska fördelas på mark och byggnad.

Utgiften för denna anskaffning bokförs som en investering och det är när investeringen tas i bruk som kapitalkostnader genereras i form av avskrivning och ränta och redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen. Investeringen/anläggningstillgången belastar sedan resultatet under hela dess nyttjandeperiod i form av avskrivningar och räntekostnader.

4.3.1 Komponentavskrivning

Komponentavskrivning tillämpas från och med år 2016 för investeringar. Viktiga delar/komponenter i anläggningstillgångar kan behöva ersättas regelbundet men med olika tidsintervall och har

därmed olika nyttjandeperioder. Det kan till exempel gälla tak i en byggnad, installationer som hissar, ventilation och liknande.

Hässleholms kommun har en gränsdragning för när vi anser att ett utbyte av sådan komponent och återställning till ursprungligt skick infinner sig och klassas som en investering. Värdet av investeringen ska uppgå till $\geq 100\,000$ kronor för just den komponenten. Nyttjandeperioden bestäms sedan komponentens avskrivningstid. Avskrivningen ska avspegla resursförbrukningen.

4.4 Nedskrivning

Vid oförutsedda och kraftiga värdeminskningar samt om värdet på en anläggningstillgång varaktigt gått ned ska en engångsnedskrivning ske med det belopp som kan anses nödvändigt. Ofta blir nedskrivning aktuell då beslut fattas om nedläggning eller utrangering. En nedskrivning belastar resultatet som en verksamhetskostnad. För investeringar med anslagstyp 2 belastas kostnaden på respektive nämnd. Nedskrivningar ses som en tillämpling av god redovisningsed och beslutas av ekonomichefen. En nedskrivning ska återföras om det inte längre finns skäl för den. Återföringen ska redovisas över resultaträkningen.

4.5 Utrangering och avyttring

En materiell anläggningstillgång ska inte längre redovisas som tillgång när den avyttrats eller när den slutgiltigt tagits ur bruk och bedöms sakna värde i samband med en framtida avyttring. Detta gäller även bokfört värde på tillgångar som förstörts vid brand, blivit stulna eller på annat sätt förstörts. Detta innebär att nettot av försäkringsersättningen och nedskrivningen av restvärdet bokförs som en intäkt resp. kostnad det år som förlusten av tillgången inträffar. Ersättningsinvesteringen däremot är en nyanskaffning av tillgång som ska ligga till grund för kommande avskrivningar. Ovanstående gäller i första hand vid total förlust av tillgång, men även i det fall delar av tillgången förstörts ska ovanstående principer tillämpas.

När inbyte/försäljning sker i samband med inköp av ny maskin, fordon eller inventarier ska inköpet bruttoredo visas, det vill säga ersättningen för det som byts in/säljs redovisas som reavinst eller reaförlust i driftredovisningen. Anskaffningsvärdet för nyinköpet redovisas som investering.

Vinst eller förlust vid utrangering eller avyttring redovisas i rörelseresultatet som mellanskillnaden mellan det redovisade värdet och det belopp som erhålls för tillgången vid eventuell avyttring. Då en anläggning utrangerats eller avyttrats ska detta meddelas till ekonomiavdelningen snarast så att en bortbokning i anläggningsregister och huvudbok kan ske. För investeringar med anslagstyp 2 påförs eventuell vinst eller förlust respektive nämnd.

4.6 Uppskrivning

Uppskrivning av anläggningstillgång kan endast ske för finansiella anläggningstillgångar. En finansiell anläggningstillgång som har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde skrivs upp till högst detta värde. Beloppet får inte redovisas i resultaträkningen. Uppskrivningen ska istället redovisas direkt mot eget kapital.

4.7 Ändring av avskrivningsplan

Den fastställda nyttjandeperioden för en tillgång kan behöva omprövas. Om en ny bedömning väsentligt avviker från tidigare bedömningar ska avskrivningsbeloppet för innevarande och framtida perioder justeras. Teknisk utveckling och verksamhetsförändringar kan till exempel medföra en förändring av nyttjandeperioden.

4.8 Investeringsinkomster

Vid vissa investeringar kan kommunen erhålla inkomster som till exempel avgifter för inkoppling av fiber, gatukostnadsersättningar vid försäljningar, statliga investeringsbidrag och investeringsbidrag från andra bidragsgivare. För anslutningsavgifter/anläggningsavgifter, gatukostnadsersättningar och övriga investeringsbidrag gäller att inkomsterna ska intäktsföras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Inkomsten periodiseras och redovisas som skuld på balansräkningen. I enlighet med matchningsprincipen intäktsförs inkomsten successivt i takt med att investeringsobjektet skrivs av över sin nyttjandeperiod. I praktiken delas investeringsinkomsten/bidraget för en speciell anläggningstillgång upp på lika många år som anläggningen skrivs av på.

4.9 Internränta

Internränta ska beräknas årsvis på anläggningarnas bokförda värden. Internräntan utgörs av den av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, årligen rekommenderade internräntan för varje enskilt år.

5. Anslagstyp

I samband med beslut om investering tas också beslut om huruvida budgetkompensation för framtida kapitalkostnader och övriga driftkostnader ska utgå eller inte. Beslutet tas med olika anslagstyper. Investeringar med anslagstyp 1 innebär att nämnderna och förvaltningarna under kommunstyrelsen får budgetkompensation för kapitalkostnader samt för övriga driftkostnader. För investeringar med anslagstyp 2 utgår ingen budgetkompensation för kapitalkostnader och övriga driftkostnader. Generellt kan sägas att investeringar kopplade till fastighetsprojekt (ny-, till- eller ombyggnation) klassas som anslagstyp 1. Även investeringar kopplade till gatunät, parker/lekplatser ökad tillgänglighet, exploateringsprogram samt räddningsfordon/räddnings-utrustning klassas vanligtvis som anslagstyp 1.

6. Investeringsprocess

Investeringsprocessen i kommunen illustreras i nedanstående bild.

6.1 Behov/Initiativ

Behov kan uppstå på flera olika sätt. Oftast är det verksamheten som ser behovet av en investering till följd av till exempel volymförändringar eller brister i befintliga lokaler, men initiativ kan också komma från de förtroendevalda vid exempelvis strategiska investeringar. Ibland måste investeringar genomföras på grund av lag- och miljökrav. Det kan också uppstå ett investeringsbehov utifrån krav på resurseffektivitet, till exempel för att minska energianvändningen.

6.2 Utredning/Planering

Samtliga nämnder samt förvaltningarna under kommunstyrelsen ska årligen utarbeta en investeringsplan för den kommande fyraårsperioden. Investeringsplanen ska innehålla uppgifter om när

investeringsutgifterna faller ut tidsmässigt, se bilaga 1. För att minska risken för felinvesteringar är det angeläget för kommunen att investeringsbeslut fattas utifrån ett genomarbetat beslutsunderlag. Varje investeringsprojekt i investeringsplanen ska inkludera ett beslutsunderlag, se bilaga 1.

Beslutsunderlaget ska innehålla följande:

- Beräknad nyttjandeperiod, förslag på anslagstyp samt när investeringen beräknas att tas i bruk. För investeringsprojekt som innehåller flera komponenter ska en genomsnittlig nyttjandeperiod anges. Som exempel kan nämnas att vid inköp av inventarier till en ny förskola (exempelvis möbler, leksaker, köksutrustning med mera) så får en genomsnittlig nyttjandeperiod anges.
- En kartläggning av de bakomliggande orsakerna till att behovet uppstått och ge en beskrivning av investeringsprojektets mål och syfte.
- Olika handlingsalternativ ska redovisas det vill säga vad är alternativet till investeringen. För de tillgängliga handlingsalternativen ska kostnader och fördelar redovisas samt motivet till det föreslagna alternativet.
- Beskrivning av konsekvenser som uppstår om behovet inte tillgodoses.
- Kalkyl där den totala investeringsutgiften är specificerad. För investeringar där det kan bli aktuellt med investeringsinkomster så ska bidraget redovisas separat i kalkylen. Ange tydligt mot vilken investeringsutgift som inkomsten ska matchas. Exempelvis; Gatukostnadsersättning avser att täcka investeringsutgifter för gata och gatubelysning. Då gatan och gatubelysningen har olika nyttjandeperioder, måste gatukostnadsersättningen delas upp proportionellt i förhållande till kalkylerade utgifter och nyttjandeperioder. Inkomsten bokförs initialt som en skuld, se vidare RKR 18.1.
- Kalkylen ska även innehålla kapitalkostnader (beräknas per automatik), ökade driftkostnader (till exempel fastighetsskötsel och mediakostnader) samt ökade driftintäkter (till exempel hyresintäkter). Eventuella kostnader och intäkter som upphör ska specificeras i kalkylen.

Det är av mycket stor vikt att den nämnd eller förvaltning under kommunstyrelsen som vill genomföra investeringen tar ställning till om verksamheten har personella resurser att genomföra investeringen enligt beräknad tidplan och i förhållande till andra investeringar.

6.3 Beslut/Avslag

Investeringsplanen med tillhörande beslutsunderlag (se avsnitt 6.2 Utredning/Planering) ska överlämnas enligt ekonomiavdelningens tidplan till ekonomiavdelningen varje år för vidarebefordran till budgetberedningen för behandling och prioritering. Budgetberedningens prioritering ska dokumenteras, till exempel om det gäller lagkrav, för att uppfylla målen eller andra skäl. Budgetberedningens förslag läggs fram till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med beslut om budget och flerårsplan. I samband med beslut om investering tas även beslut om huruvida kompensation för framtida kapitalkostnader samt övriga driftkostnader ska utgå eller inte (anslagstyp 1=kompensation, anslagstyp 2=ej kompensation).

6.4 Genomförande

6.4.1 Projektering och upphandling

När kommunfullmäktige fattat beslut om budget och flerårsplan övergår investeringsprocessen till genomförandeskedet. Då genomförs projektering och upphandling och i samband med det blir även en mer exakt kalkyl för investeringen känd. Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att investeringarna genomförs inom givna budgetramar. Om kostnaden, efter projektering och upphandling, överstiger 10 procent eller mer (dock minst 100 tkr) mot budget blir investeringsprojektet en fråga för kommunstyrelsen/kommunfullmäktige att på nytt besluta om. Vid dessa tillfällen avgörs anslagstypen i den instans som beslutar om eventuell utökning av anslaget.

6.4.2 Budgetering av investeringsprojekt

I det dokument som varje nämnd samt förvaltningar under kommunstyrelsen upprättar för internbudget ska de investeringar som ska göras under året specificeras. Investeringsprojekten budgeteras med projekt i ekonomisystemet. Fastighetsprojekten budgeteras initialt på ett projekt i ekonomisystemet. När upphandling och projektering är genomförd budgeteras fastighetsprojekten på ett eget projekt. Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att budgetera tillkommande kapitalkostnader och övriga driftkostnader för investeringar med anslagstyp 2.

6.5 Uppföljning/Slutredovisning

6.5.1 Uppföljning under året

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att samtliga investeringar följs upp och återrapporteras i samband med ordinarie ekonomiska uppföljningar enligt anvisningar för uppföljning. Avvikelser från den ursprungliga kostnadsberäkningen ska analyseras och kommenteras med förslag till åtgärder för att lösa prognostiserad negativ avvikelse. Om avvikelse från beslut avseende inriktning, omfattning eller tidpunkt föreligger eller befaras ska detta också kommenteras i samband med de ordinarie uppföljningarna.

6.5.2 Uppföljning till bokslutet

Avvikelseanalys

Enligt anvisningar för bokslut ska alla budgetavvikelser, såväl över- som underskott, redovisas och förklaras. Förändringen mellan den prognostiserade budgetavvikelsen i delårsrapporten och den faktiska budgetavvikelsen i bokslutet ska kommenteras.

Fleråriga investeringsprojekt

För fleråriga investeringsprojekt ska budget och förbrukning hittills av fleråriga investeringsprojekt redovisas samt en total översikt och prognos för hela investeringsperioden. Med flerårigt investeringsprojekt avses ett projekt som har budget för mer än ett år och/eller som har redovisade utgifter innevarande år och/eller föregående och kommande år.

Begäran om utökad budget för anslagstyp 1

Förvaltningar som har gjort en investering (anslagstyp 1) kan begära budget för ökade driftkostnader (gäller ej kapitalkostnader, internhyra och internstäd). Samtliga budgetäskanden ska styrkas med en kalkyl.

6.5.3 Slutredovisning

Slutredovisning till kommunstyrelsen ska ske på alla projekt med ett budgeterat investeringsanslag på 1 000 tkr eller mer. Med budgeterat investeringsanslag avses det budgetbelopp som finns budgeterat på koddel F (projekt) i ekonomisystemet. Redovisningen ska innehålla en efterkalkyl där de ekonomiska delarna följs upp och analyseras i jämförelse med förkalkylen/budgeterat belopp. Syftet är att främja organisatoriskt lärande och därför ska slutrapporten även innehålla en summering av de erfarenheter och lärdomar som uppkommit under projektet. Slutredovisningen ska innehålla svar på följande frågor;

- Har investeringens syfte och mål uppnåtts?
- Har några avvikelser inträffat i förhållande till förkalkylen/budgeten?
- Har tidplanen hållit?
- Om avvikelser skett på ovanstående punkter, vilka är orsakerna?
- Vilka lärdomar och erfarenheter har vi dragit av investeringsprojektet?

Slutredovisningen ska ske omgående efter att investeringen tagits i anspråk eller när investeringen godkänts vid slutbesiktning. Slutredovisningen ska göras även om projektet i ett senare skede kan komma att belastas med ytterligare kostnader (till exempel efter garantibesiktning). Slutredovisningen görs på en kommungemensam blankett, se bilaga 2. Varje nämnd samt förvaltningar under kommunstyrelsen ansvarar för att slutredovisning görs. Nämnden ska godkänna slutredovisningen innan den skickas till kommunstyrelsen.

6.5.4 Överföring av investeringsmedel mellan budgetår

Riktade investeringar som påbörjats kan rulla vidare över årsskiftet vilket innebär att de investeringsmedel som inte ianspråktagits för ett projekt kan budgetmässigt föras över till nästkommande år. Riktade investeringsprojekt som inte påbörjats, men som nämnden erhållit budgetmedel för och där det planeras för ett genomförande, kan också budgetmässigt föras över till det nya året. Om ett flerårigt investeringsprojekt visar en negativ avvikelse kan underskottet föras över till nästkommande år.

Investeringar som inte påbörjats eller slutförts samt fleråriga investeringsprojekt som visar underskott hanteras i bokslutets över- och underskottshantering. Förklaring till avvikelsen samt motivering till hantering av över- och underskott görs av respektive nämnd. Beslut om Över- och underskottshanteringen fattas av kommunfullmäktige.

Bilagor

Kommungemensamma blanketter:

1. Flerårig investeringsplan inklusive beslutsunderlag
2. Slutredovisning för investeringsprojekt med en budget på 1,0 mnkr eller mer

Orsak till eventuell avvikelse:

--

Övriga kommentarer

--